

Werken van in 1948 overleden makers nu vrij herbruikbaar

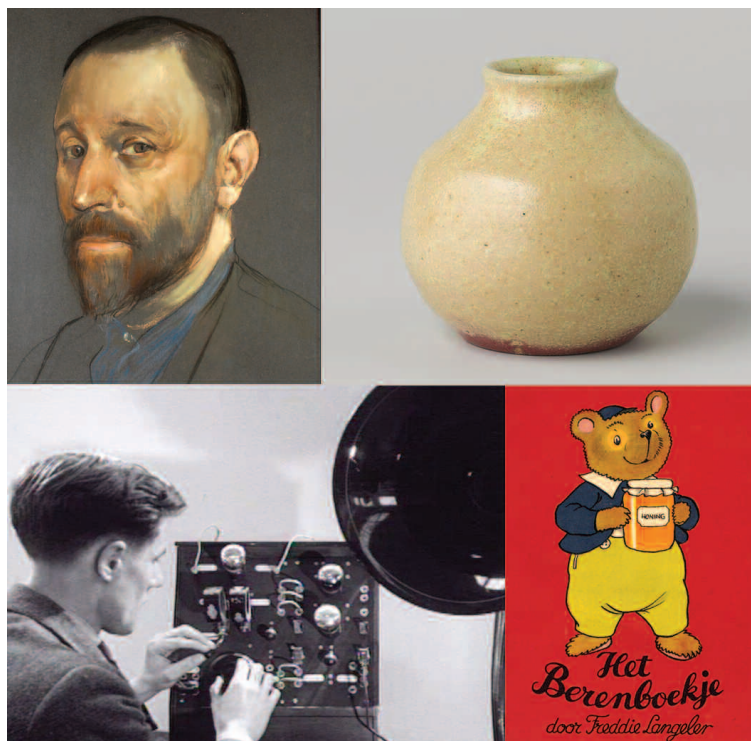
Nederlandse Publiek Domeindag 2019

Auteursrecht is tijdelijk. Elk jaar komen werken beschikbaar voor vrij hergebruik. Op 3 januari jongstleden werd gevierd dat 'de klas van 1948' tot het publieke domein toetrad. Olaf Janssen, CC-BY-SA 4.0

De Nederlandse Auteurswet zegt dat 'het auteursrecht vervalt door verloop van 70 jaren, te rekenen vanaf de 1e januari volgende op het sterfjaar van de maker'. Elke jaarwisseling loopt dus de auteursrechtelijke bescherming af op teksten, beelden, muziek, films etc. van auteurs, schilders, componisten, cineasten en andere creatieve makers die dan 70 jaar geleden overleden zijn. Hun werk komt na de jaarwisseling in het zogenaamde publieke domein terecht. Dit betekent dat iedereen - natuurlijke én rechtspersonen - zonder beperking, toestemming, bronvermelding, licentie of vergoeding ermee mag doen wat hij/zij wil, mét of zonder winstbejag. Daarom wordt 1 januari ook wel Publiek Domeindag genoemd.

De klas van 1948

Voor de editie van 2019 komen werken van 'de klas van 1948', dat wil zeggen makers die in 1948 zijn overleden, in aanmerking voor onbeperkte digitalisering, herdruk, bewerking, verspreiding en alle andersoortig hergebruik. Hierbij is

Werken die per 1 januari 2019 tot het publieke domein behoren, met de klok mee: Zelfportret van NEMO-grondlegger Herman Heijenbrock credits Wikimedia Commons. Pot van aardewerk van keramist Chris Lanooy credits Collectie Rijksmuseum. Kinderboek van schrijfster Freddie Langeler credits Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren. 250 Polygoonjournaals uit 1948 credits Open Beelden

het overigens niet zo dat alle werken automatisch naar het publieke domein overgaan, dat hangt van de specifieke verschijningsvorm af. Wanneer bijvoorbeeld in een boek waarvan de tekstschrijver in 1948 is overleden ook illustraties staan, dan is dat boek alleen auteursrechtvrij als ook die illustrator in 1948 (of eerder) is overleden. De tekst valt

dus wel in het publieke domein, het boek niet per se.

Gevarieerd programma

Net gekomen van de jaarwisseling kwamen op 3 januari zo'n 75 mensen in Den Haag bijeen voor de tweede feestdag van het jaar: Publiek Domeindag 2019. De invulling van dit evenement was tweeledig:

enerzijds stonden sprekers van Open Nederland, de Koninklijke Bibliotheek, Beeld en Geluid en Wikimedia Nederland stil bij de betekenis, kansen en weerbaarheid van het publieke domein, anderzijds werd aandacht besteed aan het leven en werk van een aantal in 1948 overleden makers. Zo passeerden de levensverhalen van schrijfster Cissy van Marxveldt (van de Joop ter Heul-serie), schrijfster-illustratrice Freddie Langeler, filmregisseur Haro van Peski, keramist Chris Lanooy, schrijver Emiel Fleerackers en de schilder Herman Heijenbrock, grondlegger van wetenschapsmuseum NEMO, de revue. Na het succes van 2018 was dit de tweede keer dat Publiek Domeindag in Nederland werd georganiseerd. Een initiatief van Creative Commons Nederland en de KB, met ondersteuning van Wikimedia Nederland en het Nationaal Archief. Internationaal wordt Publiek Domeindag al langer georganiseerd, zo waren er in voorgaande jaren vieringen in onder andere Polen, Duitsland en Israël.

Alle lezingen zijn gepubliceerd als video op:

publiekdomeindag.nl

Olaf Janssen is Wikimedia- en open-data-coördinator bij de Koninklijke Bibliotheek.

Heb je vragen? Mail ze naar olaf.janssen@kb.nl

OPROEP

Doe mee met Creative Commons Nederland

Onderzoeksdata vrijgeven onder een Creative Commons-zero publiek domein verklaring (CC0) betekent dat je toestaat dat anderen kunnen voortbouwen op de vrijgegeven data. Open Nederland, de onafhankelijke vereniging die de activiteiten van Creative Commons ondersteunt en hier voorlichting over geeft, ziet deze vorm van het delen van data als de basis voor een gezond en effectief academisch werkveld. Maarten Zeinstra, voorzitter Open Nederland: "Creative Commons helpt om data en content breed zichtbaar en toegankelijk te maken. Onze licenties geven aan wat gedaan mag worden met auteursrechtelijk beschermd materiaal. We zijn sinds 2004 actief, eerst als samenwerking tussen Kennisland, het Instituut voor Informatierecht en Waag en nu als vereniging. Ook voor onderzoekers is het mogelijk om lid te worden van ons netwerk. Als lid maak je kennis met geïnteresseerden in het publiceren van data onder open licenties. Het lidmaatschap is gratis, aanmelden kan via onze site".

opennederland.nl

SINDS KORT BESCHIKBAAR

Dit overzicht toont databestanden die recent beschikbaar zijn gekomen bij CentERdata en Data Archiving and Networked Services.

CentERdata

• Lokale democratie in beeld

Opvattingen van burgers over de lokale politiek, betrokkenheid bij gemeentepolitiek en uitspraken over hoe een goede lokale democratie eruit zou moeten zien. Dit zijn enkele onderwerpen uit het Lokaal Kiezersonderzoek (LKO). Dit onderzoek is in maart 2016 afgenomen in het LISS panel in opdracht van Tom van der Meer, hoogleraar politologie aan de Universiteit van Amsterdam. Op basis van de data is het rapport 'Democratie dichterbij: Lokaal Kiezersonderzoek 2016' gepubliceerd door Kiezersonderzoek Nederland (SKON). Uit de resultaten blijkt onder andere dat Nederlanders zich minder verbonden voelen met hun gemeente dan met Nederland, maar tegelijkertijd relatief veel vertrouwen hebben in politieke instituties op lokaal niveau. Het databestand Local Voters Survey 2016 is beschikbaar via LISS Data Archive. lissdata.nl

Ook sinds kort beschikbaar:

Studies LISS panel

- CentERdata, juni - juli 2018, Economic Situation: Income - Wave 11
- Pieters, R.; Giesen, R. van, september

- 2015 - december 2015 - maart 2016 - juni 2016 - september 2016, Tilburg Consumer Outlook Monitor
- CentERdata, mei - juni 2018, Personality - Wave 10
- CentERdata, april - mei 2018, Work and Schooling - Wave 11
- Soest, A. van; Bonekamp, J., december 2016 - Saving and Spending in Retirement

Deze bestanden zijn kosteloos beschikbaar via lissdata.nl/dataarchive. Bezoek deze site of scan de QR-code.

DANS

• Nieuw in EASY: Leidse Weezorg

Via EASY is de dataset Leidse weezorg 1690-1841 beschikbaar gesteld. De dataset bevat de data van onderzoek naar de weeshuizenzorg in Leiden in de periode 1690-1841; een tijd waarin grote veranderingen optraden in de organisatie van de zorg voor minnekinderen. De studie besteedt aandacht aan het uitbesteden van de zorg voor peuters en zuigelingen. Ook komt het pro-

fiel van de min aan bod: haar burgerlijke staat, haar ouderdom en haar maatschappelijke positie. De dataset is in 1980 gecreëerd door de in 2007 overleden Leidse sociaal-historicus Dirk-Jaap Noordam. DOI: 10.17026/dans-zyx-w2vz

Ook sinds kort beschikbaar:

- De volgende datasets zijn open access beschikbaar via het online archiveringsysteem EASY van DANS:
- Berkhout, dr D.J. (UvA) (2018): Pyttersen's Almanak. DANS. DOI: 10.17026/dans-z73-s9k7
 - Cavallo, Dr C. (UvA) (2018): Velsen 1: data retrieval of analyses on the faunal remains from the Roman harbor (15-30AD). DANS. DOI: 10.17026/dans-zat-586g
 - Dijk, Dr. S. van (Huygens ING) (2018): NEWW Women Writers. DANS. DOI: 10.17026/dans-x4u-2vha
 - Doorenbosch, Dr M. (Faculty of Archaeology Leiden University) (2013): Ancestral Heaths. Reconstructing the barrow landscape in the central and southern Netherlands. DANS. DOI: 10.17026/dans-xy4-by6m
 - Enkevort, H. van; Harmsen, C.

- (Gemeente Nijmegen) (2015): In de periferie van de canabae legionis. Archeologisch onderzoek in de Frans Halsstraat en de Daalseweg, Archeologische Berichten Nijmegen - Briefrapport 192. DANS. DOI: 10.17026/dans-zh9-gmug
- Jordanov, drs. M.S.; Hoof, drs. B.I. van (Raap Archeologisch Adviesbureau B.V.) (2013): Plangebied Veerstaalblok 17 te Gouderak, gemeente Ouderkerk; archeologisch onderzoek: een opgraving. DANS. DOI: 10.17026/dans-za4-nac5
- Klandermans, prof. dr. P.G. (VU); Van Stekelenburg, dr. J.; Gaidyte, Dr. T. (2014): Caught in the act of protest: CCC-project. DANS. DOI: 10.17026/dans-zwj-gkeu
- Leije, MA J. van der (Archeologisch Onderzoek Leiden) (2018): Archeologisch onderzoek van boerderij Veldheim. DANS. DOI: 10.17026/dans-xpj-2hhz
- Ringenier, drs. H. (Archeologie Deventer) (2018): Inventariserend proefsleuvenonderzoek en opgraving Douweler Leide Zuid. DANS. DOI: 10.17026/dans-xtc-5xg8
- Smole, drs. L. (Gemeente Arnhem) (2018): Muis Sacrum, Archeologische begeleiding van de sloop van de theaterzaal t.b.v. nieuwbouw. DANS. DOI: 10.17026/dans-zg2-aznd

Via easy.dans.knaw.nl zijn deze bestanden beschikbaar. Bezoek deze site of scan de QR-code.